

ELLY GRIFFITHS

TAMMI

VIIMEINEN LEPOSIJA

"Galloway on jo yhtä elävä hahmo kuin
neiti Marple tai komisario Morse."

THE TIMES

Ruth Galloway -mysteeri

ELLY GRIFFITHS

Ruth Galloway -mysterit

- Risteyskohdat (2009, suom. 2017)
- Januksen kivi (2010, suom. 2017)
- Jyrkänteen reunalla (2011, suom. 2018)
- Käärmeen kirous (2012, suom. 2018)
- Korppikuningas (2013, suom. 2019)
- Kadonneet ja kuolleet (2014, suom. 2019)
- Aavekentät (2015, suom. 2020)
- Siniviittainen nainen (2016, suom. 2020)
- Maan alla (2017, suom. 2021)
- Musta enkeli (2018, suom. 2021)
- Kivikehä (2019, suom. 2022)
- Lyhdynkantajat (2020, suom. 2022)
- Yöhaukat (2021, suom. 2023)
- Lukittu huone (2022, suom. 2023)
- Viimeinen leposija (2023, suom. 2024)

ELLY GRIFFITHS

VIIMEINEN LEPOSIJA

Suomentanut
Anna Kangasmaa

TAMMI

HELSINKI

Sivun 287 sitaatin J. R. R. Tolkienin
Taru Sormusten herrasta -teoksesta on suomentanut Kersti Juva.

Sivun 105 sitaatin William Shakespearen
Hamlet-näytelmästä on suomentanut Paavo Cajander.

Sivun 180 sitaatin William Shakespearen *Kuningas Lear* -näytelmästä
on suomentanut Matti Rossi ja sivun 349 sitaatin Paavo Cajander.

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS *THE LAST REMAINS*

ILMESTYI ISOSSA-BRITANNIASSA 2023.

COPYRIGHT © 2023 BY ELLY GRIFFITHS.

ALL RIGHTS RESERVED INCLUDING THE RIGHTS OF REPRODUCTION

IN WHOLE OR IN PART IN ANY FORM.

SUOMENKIELINEN LAITOS © ANNA KANGASMAA JA TAMMI 2024

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ.

ISBN 978-952-04-3629-2

PAINETTU EU:SSA

Andylle, Alexille ja Julietille

*Tule, taito ja tarvittu viekkaus,
kerro, miten maa makaa.
Vapauta jalkain alle vangitut, salatut tarinat
maaperän kerroksista, syvemmiltä tasoilta.*

*Kukkuloiden yli kulkevat kuivan ruohon kaistatko
osoittivat tämän paikan, kutsuivat luokseen ihmiset?
Vai vanha Grimmkö itse maan muovasi
kummuiksi ja onkaloiksi?
Tai uurniksi vainajille?*

Avaa näiden tarinoiden säilö.

MICHAEL ROSEN, "CHARMS FOR GRIME'S GRAVES"

Mikään tässä maailmassa ei jää kätköön ikiajoiksi.

WILKIE COLLINS, *No Name*

PROLOGI

Sunnuntai, 24. maaliskuuta 2002

Kokko palaa jo kirkkaasti. Sen sydän on kuin sulaa kultaa.

”Olen tulentekijä”, Cathbad sanoo.

”On todella kuivaa”, Emad sanoo. ”Siksi kaikki syttyy niin hyvin. Ei ole satanut viikkoon.”

”Tylsää.” Emily heittää häntä kuivilla lehdillä.

”Meidän pitäisi kiittää jumalia”, Leo sanoo. ”Rukoilla huppupäistä Grimiä.”

”Leo”, sanoo Amber, joka istuu vilttiinsä kietoutuneena. ”Pääsiäinen on ihan kohta. Nythän on sentään palmusunnuntai. Vähän kunnioitusta!”

”Pääsiäinen oli alun alkaen pakanallinen juhla”, Leo sanoo. ”Päiväntasauksia ja -seisauksia on juhlittu ammoisista ajoista saakka.” Hän hymyilee Amberille, ja heidän kätensä koskettavat, kun viiniä jaetaan muovimukeissa.

Leo nostaa maljan. ”Grim’s Gabenille”, hän sanoo.

”Grim’s Gabenille”, opiskelijat toistavat kuorossa. Vain Mark mutisee ”Grime’s Gravesille”, varsin uhmakkaasti. Cathbad kohentelee tulta, raivaa pitkällä kepillä hapelle väyliä päästä ruokkimaan liekkejä.

Grillinuotio syttyy hitaammin. Kun kasvisburgerit ovat valmiita, on jo myöhä. Sipsit kiertävät. Markin koira, Odin, tulee piiriin istumaan kieli roikkuen.

”Älkää antako sille mitään. Se on dieetillä”, Mark sanoo.

”Ei meidän muutenkaan pitäisi syödä sipsejä”, Thomas sanoo. ”Meillä pitäisi olla hirvenlihaa tai lampaanpotkaa.”

”Etkö sinä ole kasvissyöjä?” Amber sanoo.

”Ajattelin vain tilanteen estetiikkaa.”

Mutta kun Cathbad ottaa nuotioperunat hiillokselta, ne ovatkin vielä sisältä raakoja ja kaikin puolin kehnompia kuin Suuren Sipsijumalan tarjoomukset. Leo avaa uuden viinipullon. Pimeys lankeaa merkillisten, kuoppaisten niittyjen ylle. Viereinen mäntymetsä humisee. Retkeläiset siirtyvät lähemmäs toisiaan. Thomas ottaa kitaransa ja laulaa Beatles-lauluja. All you need is love. Odin ryömii Emilyn luo ja ryhtyy syömään häneltä tähteeksi jäänyttä hampurilaissämpylää.

Cathbad oli oikeassa, Emily ajattelee. Tulen ääreen kokoontumisessa on jotain maagista. Istuessaan ystäviensä kanssa tässä pyhässä maisemassa juomassa lämmintä viiniä ja kuuntelemassa, kun Thomas yrittää muistella ”Eleanor Rigbyn” sanoja, hän ajattelee, että on onnellisempi kuin koskaan.

Sitten metsän siimeksestä ilmestyy huppupäinen hahmo.

1

Perjantai, 11. kesäkuuta 2021

King's Lynnin sivukujalla sijaitsevalla vaatimattomalla liikkeellä on ollut monta elämää. Kauan sitten, useimpien muistin ulottumattomissa, se oli leipomo. Uuni on edelleen jäljellä, ja se on palvellut vuoroin sisustuksen keskipisteenä ja ruokailunurkkauksena, mutta se oli myös vuosikymmeniä piilossa seinän takana. Huoneisto on toiminut kahvilana, vihanneskauppana ja ”Ihmeiden markkinapaikkana” (romukauppana), ja se on jälleen muuntautumassa kahvilaksi. Ulkona on kyltti, jossa kerrotaan, että teehuone The Red Lady avaa ovensa elokuussa 2021. Toinen kyltti tiedottaa kiinnostuneille ohikulkijoille, että remontista vastaa Edward Spens & Co.

Gary Bright nauttii työstään. Hän pitää juuri tästä vaiheesta, missä saa pistää kaiken nurin. Sen jälkeen, kun joutuu uusimaan putket ja johdot, tasoittamaan seinät ja käymään loputtomia keskusteluja arkkitehtien ja omistajien kanssa, homma on parhaimmillaankin tylsää ja pahimmillaan todella turhauttavaa. Mutta tiiliseinän murjomiseen lekalla ei kyllästy koskaan. Gary heilauttaa lekaa olan takaa. Vanha seinä huojuu. Kun Gary iskee uudestaan, se sortuu sisäänpäin. Pölyn läpi erottuu pimeä kuilu. Se on outoa, koska Gary odotti näkevänsä tulipesän. Piirustuksen mukaan tässä puoliksi maan alla olevassa osassa pitäisi olla takka, ja kahvilan omistajat haluavat sen uudelleen

käyttöön. Kahvilan hirvittävän innokkaan uuden liikkeenjohtajan Elise Monktonin mukaan ”se antaa paikalle luonnetta”. ”Siellä on varmaan piilossa viktoriaaninen takanreunus tai jotain ihania kaakeleita...” Mutta kun Gary astuu lähemmäs, vastassa on vain pimeyttä. Avattu aukko huokuu kylmää, ja äkisti Gary tuntee naurettavaa pelkoa. Ryhdistäydy nyt, hän sanoo itselleen. Ei tämä ole mikään *Riivattujen talojen* jakso. Olet remonttimies ja sinulla on homma hoidettavana. Hän kurkistaa sisään ja näkee jotain valkoista, joka suorastaan hohtaa pimeydessä. Onko siellä liitukiveä? Gary kumartuu aukkoon ja huomaa katselevansa kokonaista ihmisluurankoa, joka makaa seinän takana kuin varta vasten aseteltu halloween-koriste.

Jostain kuuluu kiljahdus. Kestää hetken, ennen kuin Gary tajuaa, että se oli hänen oma huutonsa.

Tohtori Ruth Gallowaylla on hankala päivä. Opetus on päättynyt tältä lukukaudelta, ja meneillään on viimeisten tenttien korjaaminen. Opiskelijoiden vuosi on ollut vaikea. Suurin osa ajasta on eletty sulkuutilassa koronan vuoksi, ja opettajien kanssa on voinut olla yhteydessä vain Zoomin kautta. Mutta opiskelijat ovat tehneet hyvää työtä, ja Ruth on heistä ylpeä. Tavallisesti hän olisi tähän aikaan järjestelmässä valmistujaisia, suunnittelemassa seuraavaa lukukautta ja lobbaamassa yliopistolta lisää varoja ja resursseja. Mutta valmistujaiset on jälleen peruttu, ja Ruth odottaa neuvostolta päätöstä, onko hänen laitoksensa edes olemassa ensi lukukaudella.

”Onko mitään kuulunut?” David Brown putkahtaa ovesta minimaalisen koputuksen jälkeen.

”Ei”, Ruth sanoo. ”Johtokunnan kokous on vasta alkanut.”

”Sinut olisi pitänyt kutsua mukaan.”

”Vain johtokunnan jäsenille”, Ruth sanoo. ”On kyllä ihan kamalaa. Aivan kuin saisi kuolemantuomion pääsemättä puolustautumaan.”

Vertaus on melodramaattinen, mutta siltä hänestä nyt vain tuntuu. Työ määrittää hänen identiteettinsä. Hän on tohtori Ruth Galloway, North Norfolkin yliopiston arkeologian laitoksen johtaja. Ja nyt yliopisto on suuressa viisaudessaan sitä mieltä, että laitos on ”tuottamaton”, ja johtokunta harkitsee sen lakkauttamista.

”Sulaa hulluutta”, David sanoo. Hän kävelee ympäri työhuonetta, mikä normaaleissa oloissa saisi Ruthin hermot riekaleiksi. ”Sinähän olet tunnettu arkeologi. Sinulla on kansainvälistä mainetta. Olet ollut telkkarissakin.”

Kuulostaa aika reteältä, mutta Ruth ymmärtää, mitä David yrittää sanoa. Hän tosiaan on varsin tunnettu arkeologi. Hän on käynyt Italiassa asiantuntijana tutkimassa roomalaisaikaisia luita ja esiintynyt siellä televisiossa. Hän on kirjoittanut kolme arvostettua kirjaa ja osallistunut myös jokseenkin karmivaan tv-sarjaan nimeltä *Naiset, jotka tappavat* yhdessä ex-kumppaninsa, amerikkalaisen historioitsijan Frank Barkerin, kanssa. North Norfolkin yliopiston arkeologian laitoksen hyvä maine on paljolti Ruthin ansiota. Mutta korona oli sille kova isku. Suurin osa maisteriopiskelijoista tulee ulkomailta, ja tämä tulonlähde katosi kuin yhdessä yössä. Muutenkin opiskelijamäärät ovat laskussa, ja UNN:n ensisijaiseksi vaihtoehdoksi valinneiden määrä on vuonna 2022 merkittävästi alempi kuin vuonna 2021. Kun johtokunta ilmoitti ”suurista leikkauksista”, Ruth tiesi olevansa tulilinjalla.

”Henkilökunta kuulemma säilyttää työpaikkansa”, Ruth sanoo. ”Meidät siirretään historiaan tai maantieteeseen.”

”Miten loukkaavaa!” David sanoo. ”Minä en ainakaan jää tänne loukattavaksi. Lähdän takaisin Ruotsiin.”

David oli aiemmin töissä Uppsalan yliopistossa, ja luultavasti hänet otettaisiin sinne takaisin. Aikooko Ruth jäädä tänne loukattavaksi? Hän katsoo ikkunasta ulos. Auringonpaisteessa tekolampi on parhaimmillaan. Pari opiskelijaa heittelee frisbeetä, ja heidän naurunsa kuuluu kampuksen matalien rakennusten ympärillä. Ruth hieroo silmiään. Joko ikkuna on tavallista likaisempi tai hän on kyynelten partaalla.

Hänen helpotukseksen puhelin soi. Tosin hän ihmettelee, kuka mahtaa ottaa yhteyttä lankalinjaa pitkin.

”Tohtori Ruth Galloway?”

Yläluokkainen ääni kuulostaa hämärästi tutulta. Joku johtokunnasta? Toimittaja jostain hienommasta lehdestä?

”Puhelimessa.”

”Tässä on Edward Spens. Rakennusfirman johtaja. Saatat muistaa minut...”

”Joo, muistan kyllä.” Ruthin muistikuvat ovat lähes yksinomaan epämiellyttäviä. Ensin entisen lastenkodin kynnyksen alta löytyi ruumis. Ja seuraavalla kerralla niityltä toisen maailmansodan lentokone, jossa lentäjä istui edelleen penkissään. Aiempien kokemusten perusteella soitto Edward Spensiltä ei koskaan tiedä hyvää.

”Tuota noin...” Nolo naurahdus kertoo, että Edward varmaankin muistelee samoja tapahtumia. ”Niin, tämä on varmaan vähän kohtalon ivaa, mutta olemme tainneet taas löytää ruumiin.”

Ruthista on mukava päästä livistämään yliopistolta muutamaksi tunniksi. Hän tukahduttaa Davidin yritykset päästä mukaan ja ajaa lyhyen matkan King’s Lynniin. Hän pysäköi rautatieasemalle ja kävelee kapeita kujia Edward Spensin ohjeita seuraten. Tämä on kaupungin vanhimpia osia,

uusimmatkin talot ovat viktoriaanisia. Mutta täältä on silti lyhyt matka kauppakeskukseen ja museoon, missä säilytetään paalukehän paaluja. Niitä voisi käydä vilkaisemassa myöhemmin. Vaikka Ruthin druidiystävän, Cathbadin, mielestä paalut olisi pitänyt jättää hiekkaan ajan ja vuoroveden armoille, Ruthista ne on museossa asetettu esille hienosti. Täytyypä muuten tosiaan soittaa Cathbadille. Hän ei ole vieläkään täysin toipunut siitä, että oli kuolla koronaan viime vuonna. Viktoriaaninen luuranko piristäisi häntä varmasti.

Rakennustelineiden peittämä rivitalo herättää Ruthin mielessä muistoja. Kävikö hän täällä kerran Cathbadin kanssa, kun talossa oli antiikkikauppa tai vastaava? Cathbadista on ihanaa selailla vanhoja valokuvia ja tutkia sekalaisia keramiikkaesineitä.

Oven yllä on uusi kyltti. Teehuone The Red Lady. Sekin kirvoittaa muiston ja hiukan epämiellyttävän tunteen. Hänelle tulee mieleen Red Mount Chapel, merkillinen kuusikulmainen rakennus puiston keskellä, polku Walsinghamin pyhiinvaellusreitit varrella. Sieltäkin löytyi vainaja. Ruth puistaa päätään karistaakseen nämä ajatukset ja työntää oven auki.

”Hei, Ruth.” Edward Spens on selvästi odottanut häntä. Spens näyttää vanhemmalta kuin viimeksi ja hiuksissa näkyy ohenemisen merkkejä, mutta hän on edelleen pitkä ja vaikuttava harppoessaan hiottujen lattialankkujen yli. Kasvot ovat ruskettuneet ja hampaat välkkyvät valkoisina. Missä Spens on hankkinut moisen rusketuksen? Sulku-tila loppui vasta maaliskuussa, ja matkustusrajoitukset ovat edelleen voimassa. Lisäksi hymy tuo esille sen, ettei Spensillä ole maskia. Ruthilla on omansa, kuten tapaamisia sisätiloissa koskevilla koronaohjeissa määrätään. Muu-

tenkin on aina hyvä pitää hengityssuojainta, kun vierailee rakennustyömaalla. Red Ladyn teehuone näyttää juuri sellaiselta paikalta, missä leijuu asbestia valtoimenaan.

Edward astuu lähemmäs ikään kuin kätelläkseen ja esittää sitten kuin pantomiiminä, että muistaa turvavälin, ja suorittaa namaste-nyökkäyksen hiukan pahankurisesti.

”Hei, Edward”, Ruth sanoo. Hän olettaa heidän olevan sinutteluväleissä, vaikka olisikin huomattavasti tyytyväisempi, jos Spens puhuttelisi häntä tohtori Gallowayksi.

”Miten olet pärjännyt tässä hullussa uudessa maailmasamme?” Edward sanoo onnistuen tiivistämään covid-19:n hupaisaksi utkautukseksi.

”Mitenkuten”, Ruth sanoo. ”Missä se luuranko on?”

”Tyypillistä Ruthia”, Edward naurahtaa. ”Kohteliaisuusista viis, missä luut ovat?”

Tuohon Ruthilla olisi montakin vastausta: Spens ei tunne häntä riittävän hyvin tietääkseen, mikä on ”tyypillistä Ruthia”; tässä ollaan töissä eikä cocktailkutsuilla, eikä ihmisluissa ole mitään nauramista. Mutta hän vain odottaa, kunnes Edward lähtee näyttämään tietä alas kuvauksellisen epätasaisia portaita.

Alakerran huone on puoliksi maan alla. Se on matala, ja ainoa valo tulee yhdestä ikkunasta, josta näkyy viereisen talon seinä. Edward painaa katkaisijaa, joka roikkuu johtokimpusta vaarallisen näköisesti, ja taidokkaasti asetellut kohdevalot valaisevat tilan. Lattia on suojattu peitteillä. Kolmesta seinästä on kuorittu rappaus niin, että alkuperäinen tiilipinta on esillä. Mutta Ruthin huomio kiinnittyy neljänteen seinään, jonka keskellä on epämääräisen muotoinen reikä. Hän astuu lähemmäs väistellen työkaluja, joita näyttää olevan kaikkialla. Arkeologit olisivat paljon siistimpiä, hän ajattelee.

Reiästä näkyy laudoilla suojattu tulisija. Sen vieressä on noin puolen metrin mittainen, koko huoneen poikki kulkeva syvennys. Siinä makaa kokonainen ihmisluuranko.

”Vanha kunnon Gary säikähti toden teolla”, Edward sanoo. ”Hän lähti kotiin siltä seisomalta. Mitä mieltä olet? Onko luuranko viktoriaaninen? Talo on rakennettu 1860-luvulla.”

Ruth suoristautuu. ”Ei ole”, hän sanoo. ”Se on moderni.”

”Mistä sen näkee?” Edward sanoo kuulostaen samassa määrin vaikuttuneelta kuin epäileväiseltäkin. ”Luulin, että siihen tarvitaan se joku hiilitesti.”

”Radiohiilitestillä voidaan ajoittaa luita”, Ruth sanoo. ”Mutta erilaiset luonnonilmiöt, kuten auringon roihupurkaukset, saattavat vääristää tuloksia ja ne voivat heittää satakin vuotta. Mutta pohjeluun distaalipäässä on metallilaatta. Sen perusteella vainajan nilkalle on tehty modernia leikkaushoitoa. Meidän täytyy ikävä kyllä soittaa poliisille.”

Ennen kuin Ruth ehtii pohtia tilannetta pidemmälle, hänen puhelimensa surahtaa. Viesti David Brownilta.

Laitos lakkautetaan. Luin v*tun twitteristä.

2

Ajaessaan takaisin yliopistolle Ruth pystyy vaivoin hillitsemään raivoaan. Hetken hän ajattelee, että tältä Nelsonista varmaan aina tuntuu auton ratissa. Mutta hän työntää Nelsonin toistaiseksi takaisin hyllyyn. Hän lähti Red Ladyn tee-huoneesta heti konstaapeli Tony Zhangin saavuttua. Kuten aina, Tony oli taas niin innoissaan uudesta tapauksesta, että tuskin pysyi nahoissaan.

”Käymme läpi kadonneet henkilöt”, hän ilmoitti Ruthille ja Edwardille. ”Tohtori Galloway, osaatko sanoa, kuinka vanha luuranko on?”

Ruth oli kiitollinen kunnioittavasta puhuttelusta, vaikka Tonyn hän olisi sallinutkin puhutella itseään Ruthiksi. Tony oli jopa Katen lapsenvahtina jonkin aikaa viime vuonna.

”En osaa vielä sanoa tarkkaan”, Ruth sanoi. ”Mutta pohjeluuhun kiinnitetty metalliosa näyttää suhteellisen uudelta. Sanoisin, että se on laitettu viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana.”

”Onko luuranko kokonainen?”

”Kyllä, mutta pehmytkudokset ovat kokonaan hajonneet.”

”Ilmoitan kuolemansyyn tutkijalle”, Tony sanoi lumoutuneena. ”Voitko sinä kaivaa sen?”

”Jos se on moderni, ette oikeastaan tarvitse minua”, Ruth sanoi. ”Mutta koska tämä on historiallinen kohde, haen

sisäministeriön luvan. Nyt minun täytyy kuitenkin palata opiskelijoideni luo.”

”Mutta pomo on tulossa tänne”, Tony sanoi. ”Hän haluaa varmasti tavata sinut.”

”Sano Nelsonille, että lähettää minulle sähköpostia”, Ruth sanoi. Hän sallii itselleen pienen hymyn ajatellessaan Nelsonin naamaa tämän saadessa Tonyn välittämän viestin. Nelson asuu nyt erossa vaimostaan Michellestä, ja Ruth tietää, että kaikki olettavat olevan vain ajan kysymys, milloin Nelson muuttaa Ruthin luokse. Mutta kaikki ei ole niin yksinkertaista. Ruthilla ja Nelsonilla on yhteinen lapsi, mutta Ruth ei halua Katen ajattelevan, että he ovat nyt yhtä onnellista perhettä – siltä varalta, että asia ei olekaan niin. Nelsonilla on myös kolme lasta Michellen kanssa, kaksi aikuista tytärtä ja pieni poika. Nelson haluaa, että he ”keskustelisivat kunnolla”, mutta Ruthista siihen on vielä liian aikaista. Ja osittain juuri sen vuoksi hän parhaillaan kaahaa läpi King’s Lynnin lukuisten kiertoliittymien rai-vottaren lailla.

Mutta tosiaankin vain osittain. Juuri nyt päällimmäisenä mielessä ovat hänen laitoksensa ja leipätyönsä. Ruthilla ei ole Twitter-tiliä, joten David lähetti hänelle tiedotteesta kuvakaappauksen.

Haastavan taloustilanteen johdosta ja oppiaineen laskevan suosion vuoksi UNN joutuu valitettavasti lakkauttamaan arkeologian laitoksensa.

Meidän täytyy taistella vastaan, David oli tekstannut. *Perustan twittertilin*. Lähestyessään luonnontieteiden rakennukselle ohjaavaa tuttua kylttiä Ruth huokaa. Hän pelkää somea ja suhtautuu siihen epäluuloisesti, mutta

David on varmaan oikeassa. Kenties he alkavat käyttää omaa hashtagia. Tilanne on kokonaisuudessaan masentava.

Kuten Ruth arvasi, komisario Harry Nelson ei ilahtunut saadessaan tietää, että tohtori Galloway oli juuri lähtenyt, eikä sähköpostiehdotus lepyttänyt häntä. Hän kävelee edestakaisin kellarihuoneessa itsekseen mutisten.

”Pitkästä aikaa”, sanoo Edward Spens, mikä ei sekään auta asiaa.

”Aina kun me tapaamme”, Nelson sanoo, ”on löytynyt uusi saamarin ruumis. Joku voisi alkaa epäillä. Ehkä minunkin pitäisi.”

Edward Spens nauraa, vaikka mikään ei viittaa siihen, että Nelson olisi tarkoittanut sanomansa vitsiksi.

”Tohtori Gallowayn mukaan vainaja on ollut kuolleena suhteellisen vähän aikaa”, Tony Zhang sanoo. ”Nilkassa on metallilevy. Hän aikoo hakea kaivauslupaa.”

”Täytyy käydä läpi kadonneet henkilöt”, Nelson sanoo. ”Ja liikkeen omistushistoria. Kuka omisti sen ennen teitä?”

”Se oli antiikkikauppa”, Spens sanoo. ”Ihmeiden markkinapaikka. Liike meni konkurssiin sulkutilan takia. Sain sen hyvin halvalla.” Hän hymyilee ikään kuin kyseessä olisi hieno asia. Mitä se hänelle tietenkin on.

”Eikö tällainen ole vähän uusi juttu sinulle?” Nelson sanoo. Hän on pysähtynyt seinässä olevan reiän eteen. ”Luulin, että rakennat vain kaameista, moderneista taloista koostuvia jättimäisiä asuinalueita.”

”Luksusasuntoja”, Spens korjaa, mutta narkästymättä. ”Tämä on oikeastaan vaimoa varten. Lapset ovat kohta isoja ja hän on innostunut cateringtoiminnasta. Olen ostanut kaksi liiketilaa, tämän King’s Lynnistä ja toisen Holtista.

Kumpaankin tulee palkattu liikkeenhoitaja, mutta Marion johtaa toimintaa.”

Nelson on tavannut Marion Spensin vain kerran, mutta osaa kyllä kuvitella hänet luontaiseksi johtajaksi.

”Tarvitsen entisen omistajan nimen”, hän sanoo.

”Sharon Gleeson”, Edward vastaa viiveettä. ”Tässä ovat hänen yhteystietonsa.” Hän ottaa esille miltei kannettavan tietokoneen kokoisen iPhonen. Nelson muistaa, miten aikoinaan kaikki olettivat puhelinten muuttuvan yhä pienemmiksi, mutta viimeisimmät mallit tuskin enää mahtuvat taskuun. Hänen oma puhelimensa on monta vuotta vanha, ja sen näytössä on halkeamia. Työpuhelin on uudempaa mallia, mutta hänellä ei ole aikomustakaan kertoa Spensille sen numeroa.

”Voit antaa tiedot ylikonstaapelille”, hän sanoo. ”Minun täytyy eristää alue. Tämä on nyt toistaiseksi rikospaikka. Tony, odota sinä täällä rikospaikkatutkijoita. Minä keskustelen tohtori Gallowayn kanssa.”

Kaikki arvaavat, ettei se tapahdu sähköpostitse.

Saapuessaan yliopistolle Nelson kaavailee käyvänsä Ruthin kanssa vakavan keskustelun alkaen rakennustyömaan vainajasta ja päättyen kysymykseen, miksi hitossa tämä ei muuta hänen kanssaan yhteen. Mutta Ruthin työhuone on täynnä porukkaa, ja kaikki näyttävät harvinaisen synkeiltä jopa yliopistoväeksi.

”Ai, terve”, Ruth sanoo. ”Tulit vähän huonolla hetkellä. Yliopisto lakkauttaa laitoksemme.”

”Lakkauttaa laitoksenne?” Nelson sanoo. ”Siis miten niin?”

David Brown vastaa. David ei kuulu Nelsonin suosikkeihin (eikä suosikkilista pitkä olekaan), mutta Nelson ymmärtää tämän tuskan. Hän kokee samoja tunteita aina,

kun hänen pomonsa, ylitarkastaja Jo Archer, mainitsee eläkkeelle jäämisen.

”Mikä häpeä!” David Brown sanoo. ”He ovat lakkauttamassa yhtä yliopiston arvostetuimmista laitoksista.”

”Ketkä ovat?” Nelson sanoo. ”Luulin, että teillä on työpaikat loppuiäkseenne.”

”Johtokunta”, Ruth sanoo. ”Joillakin meistä on virka – mitä varmaan tarkoitat sillä, että saa pitää työpaikan loppuikänsä – mutta se merkitsee vain, että meille pitää tarjota paikkaa muualta. Laitoksemme lakkautetaan, koska tulemme ilmeisesti liian kalliiksi.”

”Pelkkää politiikkaa”, sanoo kiivaan näköinen nuori nainen. ”Hallitus ei piittaa mistään muusta kuin taloudellisista voitoista ja tappioista. Kaikki se saa mennä, mikä ei ole heidän mielestään *hyödyllistä*. He eivät ymmärrä mitään oppimisesta itseisarvona.”

Eipä Nelsonkaan oikeastaan, mutta hän on vuosien varrella ehdottomasti oppinut arvostamaan Ruthin tietämystä ja asiantuntemusta.

”Mutta sinähän olet kuuluisa”, hän sanoo Ruthille. ”Olet ollut telkkarissakin.”

”Sitähän minä yritän koko ajan hänelle sanoa”, David sanoo. ”Hän on yliopiston tunnetuin ja arvostetuin opettaja. Hän on yliopistomme kruununjalokivi.”

Nelsonin tekee mieli toppuutella. Hän ei ole mielissään Davidin omistavasta sävystä tämän puhuessa Ruthista.

”Ja sinähän olet poliisin asiantuntija”, Nelson sanoo Ruthille. ”Se nyt ainakin on hyödyllistä.”

Ruth hymyilee vastahakoisesti. ”Jippii, kiitos, Nelson. Ongelma on kuitenkin siinä, että riittävän moni ei ole innostunut opiskelemaan arkeologiaa. Kuten Fiona sanoo”, Ruth nyökkää kiivaan näköisen nuoren naisen suuntaan,

”kaikki on kiinni rahasta, eikä arkeologian tutkinnolla oikein pääse kiinni hyväpalkkaiseen uraan. Kun arkeologit toimivat asiantuntijoina rakennuskohteissa, he ovat yleensä työmaan huonopalkkaisimmat työntekijät.”

”Siitä tulikin mieleeni”, Nelson sanoo, ”että minun piti keskustella kanssasi yhdestä työmaasta.”

”Ookoo”, Ruth sanoo. Hän kääntyy puhumaan alaisilleen. ”Lopetetaan jo tältä päivältä. Meillä on viikonloppu aikaa valmistella vastaiskuamme.”

”Emme voi odottaa niin kauan”, David sanoo. ”Aloitan Twitter-kampanjan jo tänä iltana. Emme anna heidän tappaa arkeologiaa.”

Eikö se muka ole jo kuollut? Nelson ajattelee, mutta ei sano ääneen. Hän ei halua rikkoa äkisti optimistisemmäksi muuttunutta tunnelmaa.

Kun viimeisetkin alaiset ovat lähteneet, Nelson istuu Ruthia vastapäätä. Nykyään Ruthilla on eri työhuone kuin ennen – paljon isompi ja hienompi – mutta se muistuttaa Nelsonia silti heidän ensitapaamisestaan, kun hän tuli yliopistolle kysymään Ruthin mielipidettä eräistä haudatuista luista. Hän tuntee tuoreen kunnioituksen ryöpyn Ruthia kohtaan. David Brown on oikeassa. Olisi häpeä, jos maailma jäisi vaille kaikkea tätä asiantuntemusta.

”Rankka päivä ilmeisesti”, hän sanoo.

”On ollut parempiakin. Pahoittelen, että jouduin lähtemään paikalta, mutta minun oli ihan pakko tulla takaisin tänne.”

”Ei se mitään. Tony sanoi, että haet kaivauslupaa.”

”Joo, teen sen myöhemmin. Aika kamala juttu, vai mitä? Seinän taakse muurattu luuranko. Ihan kuin jostain kauhu-tarinasta.”

”Ainakin minun mielestäni on syytä epäillä rikosta.”

”Minun pitää lähteä”, Ruth sanoo. ”Täytyy hakea Kate Cathbadilta.”

”Tulen mukaan”, Nelson sanoo. ”Haluaisin kovasti nähdä Katien. Ja me voimme vähän jutella.”

Hän näkee Ruthin naamasta, että juuri sitä tämä on pelännytkin.

Ruthin ja Nelsonin ratkaiseva tapaus

Ruth Gallowayn elämässä puhaltavat muutoksen tuulet. Työpaikka uhkaa mennä alta, ja suhde Nelsoniin on aivan uudella tavalla maa-perällä. Eivätkä yllätykset siihen lopu: kahvilan seinän takaa löytyy 20 vuotta sitten kadonneen naisen luuranko, ja yksi murhasta epäillyistä on Ruthin ystävä Cathbad. Kun Cathbad katoaa, tulilinjalle joutuvat rakkaan ystävänsä maine ja kunnia mutta myös Ruthin ja Nelsonin suhde. Saavatko he vihdoin toisensa?

”Älykkäissä hyvän mielen dekkareissa on myös ripaus romantiikkaa.”

ILTALEHTI

”Jälleen yksi nautinnollinen osa erinomaista sarjaa, jossa yhdistellään rikostutkintaa ja ihmissuhteita.”

KIRKUS REVIEWS

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-3629-2